

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1²—, lanskoletna 2²—; mesečna naročnina Din 20²—, zatlino 30²—, Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23, Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo
Oglas po tarifi in dogovoru

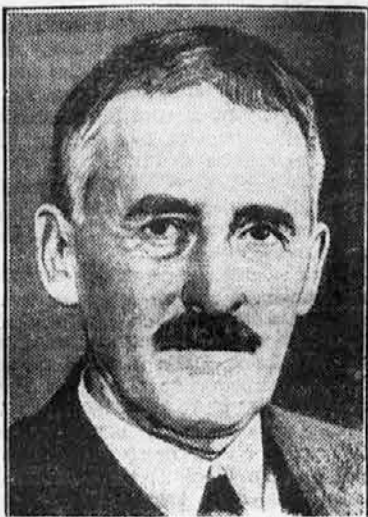
Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnice v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15 621

Št. 164a

Ljubljana, nedelja, dne 19. julija 1931

Leto II.

K pariškim pogajanjem

Ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Stimson, ki je obenem z angleškim zunanjim ministrom Hendersonom uspešno posredoval med Francijo in Nemčijo

Francosko posojilo Poljski

Varšava, 18. julija. AA. Poljski listi poročajo, da je Narodna banka v Varšavi prejela posojilo 150 milijonov frankov. Posojilo je dala skupina francoskih bank. Denar bo poljska Narodna banka razdelila med poljske kmetovalce v obliki dolgoročnih kreditov.

Sporazum med poljsko vlado in Ukrajinci

Varšava, 18. julija. N. Poljske oblasti so izpušile na svobodo voditelja Ukrajincev Levickęga, ki so ga zaprli že za časa volitev. Pravijo, da je med vlado in ukrajinskimi politikmi dosežen sporazum.

Fašisti slavijo požig tržaškega Narodnega doma

Trst, 18. julija. v. V liktorski dvorani so snoč slavili 11. obletnico žerjotnega požiga Slovenskega narodnega doma v Trstu. Zbrali so se zastopniki fašistovskih oblasti s pokrajinskim tajnikom na čelu in tržaški fašisti. Spomine jim je obujal skvadrski Fulgnot. V svojem govoru je proslavil Giunto, sedanjega državnega podtajnika pri ministrskem predsedstvu, ki je pred 11. leti vodil množico na trg pred nekdanjo vojašnico in jo nagovoril, da je napadla »Narodni dom«. Vsi, ki so bili tam poleg, je dejal, »so se oddahnili polni zadoščenja, kakršnega občuti maščevalec, ko so zaplapolali proti nebu silni plameni nad krovom »Balkanac«. Pričela se je borba proti slovanski hidri. Giunta je skočil na čelo tržaške mladine, ki je morala tiste dni prva v skvadrstovski četi proti sovražnikom fašistovske Italije.« Z zborovanja so fašisti Giunti poslali vdanošno brzojavko.

Novi direktorji fašistovske stranke v Trstu

Trst, 18. julija. v. Generalni tajnik fašistovske stranke Giurati je na predlog pokrajinskega tajnika fašistovske stranke v Trstu dr. Perusina imenoval novi fašistovski direktorji. V direktoriju so odvetnik Gifter Wondrich, dr. Martelli, akademik De Franchechi, konzul milice Nicchiarelli, dr. Piccola Zanolla in Zucchi. Poslednji trije so »novi ljudje«.

Novi poljski poslanik v Beogradu

Beograd, 18. julija. I. Poljska vlada je imenovala svojega izrednega poslanika in polpolnočnega ministra v Beogradu g. Schwarzburga Gunterja.

G. Schwarzburg je študiral na pariški Sorboni. V svetovni vojni je bil kot avstrijski podanik ruski ujetnik in so ga internirali v Kazanu. Sodeloval je pri poljskih vojaških formacijah. Po vojni je stopil takoj v službo zunanjega ministrstva v Varšavi. Leta 1920. je bil referent v političnem odseku, pozneje zastopnik šefa odseka za nemška vprašanja. Nato poslaniški svetnik v Ankari in Rimu. Leta 1928. je postal načelnik južnega odseka pri zunanjem ministrstvu. V tem položaju ga je doletelo imenovanje za poslanika v Beogradu.

Časopisna cenzura v Nemčiji

Berlin, 18. julija. AA. Tu so uvedli strogo časopisno cenzuro.

Berlin, 18. julija. AA. Wolff poroča: Na podlagi izrednih odredb, ki jih je vlada izdala, morajo vsi periodični listi na zahtevo oblasti ali pa nemške državne banke takoj in brezplačno priobčiti vse članke, ki odgovarjajo na članke v prejšnji številki lista. V isti številki se ne sme priobčiti odgovor na ta odgovor. Periodični listi, ki bi te določbe prekršili, se smejo ustaviti.

Potres v Srednji Ameriki

Guayaquil, 18. julija. AA. Snoči so zabeležili v Latacungi v Equadorju silen potres. Mestni dom, dve cerkvi in več hiš je bilo porušenih do tal.

Za zaupljivo sodelovanje s Francijo

Nemški državniki v Parizu — Navdušen sprejem — Važne izjave dr. Brüninga
Londonska konferenca ministrov se sestane v ponedeljek ob 6. popoldne — Stimsona bo podpiral na konferenci ameriški državni tajnik za finance Mellon — Kaj pravijo »Times«?

Pariz, 18. julija (privatno). Državni kancelar dr. Brüning in zunanji minister dr. Curtius sta v spremstvu državnega tajnika delegacije danes ob 14.10 s severovzhodnim ekspresom dospela na pariški severni kolodvor. Na kolodvoru so nemške državne pozdravili ministrski predsednik Laval, zunanji minister Briand, glavni tajnik za zunanje zadeve Berthelot in državni podtajnik za narodno gospodarstvo Ponzet. Nemški državniki so nato takoj v avtomobilih odšli na nemško veleposlanstvo, kjer bodo med svojim pariškim posetom bivali. Že dolgo pred prihodom vlaka je kolodvorske prostore in okoli ležeče ulice in trge zasedla več tisočglava množica. Policija je odredila zelo obsežne varnostne ukrepe, ki pa so se potem ob popolnoma korektnem in naravnost prisrčnem vedenju pariškega prebivalstva napram nemškim gostom izkazali kot odveč. Ko je vlak privozil v kolodvorsko postajno lopo, so se vsi navzoči odkrili in začeli nemškimi ministrom klicati: Živijo. Nemški ministri so bili očitno ganjeni in so odšli, obdani od francoskih ministrov, v navzkrižnem ognju fotografov in filmskih operaterjev počasi proti izhodu. Ko so nemški ministri prišli v zunanjo dvorano kolodvora, je med tisočglavo človeško množico nastalo živahno gibanje in iz tisočev grl so prihajali klici: Živijo Brüning, živel mir, živijo Briand! Ti izrazi simpatij so trajali več minut. Med tem pa so se avtomobili z nemškimi in francoskimi ministri s trudom utirali pot skozi množico ljudstva. V prvem avtomobilu se je peljal državni kancelar dr. Brüning in zunanji minister dr. Curtius, v drugem je sledil Laval s Poncetom, potem pa so prišli zunanji minister Briand itd. Klici: Živijo Briand, so napolnjevali ulice pred kolodvorom še dolgo potem, ko avtomobilov z nemškimi ministri ni bilo več videti.

Zaseben razgovor dr. Brüninga z Lavalom.

Pariz, 18. julija. d. Po kratkem počitku na nemškem veleposlanstvu sta dr. Brüning in dr. Curtius takoj pričela razgovore s francoskimi ministri. Ob 15.25 je odšel dr. Curtius v zunanji urad, da Brianda službeno poseti. Pogovor je trajal 10 minut in je bil nadvse prisrčen. Dr. Brüning pa je odšel v Elisej in je tam za predsednika republike oddal svojo posetnico. Nato pa je odšel v notranje ministrstvo, kjer ga je ministrski predsednik Laval na pragu svoje delavnice s prisrčnim stiskom roke pozdravil. Oba načelnika vlade sta nato odšla v sobo k prvemu razgovoru. Prej pa sta morala še potrpežljivo prenesti naval fotografov. Prvi razgovor med Brüningom in Lavalom bo po mnenju mnogih krogov za nadaljni potek nemško-francoskih razgovorov morebiti kar odločilen. Pogovora se ni udeležil noben drug minister in niti tolmača niso pritegnili, ker je dr. Brüning več francosčini. Ta pogovor je trajal od pol 16. do 17. Proti 16. uri je prišel dr. Curtius v spremstvu nemškega veleposlanika in tolmača v notranje ministrstvo, kamor je ob 16.30 dospel tudi Briand, ki so ga spremljali finančni minister Flandin, Berthelot in drugi. Med tem ko je še trajal razgovor med Brüningom in Lavalom so se drugi francoski in nemški državniki neprislusno razgovarjali. Ob 17. se je nato pričela velika nemško-francoska konferenca.

Široko zasnovana izmenjava misli med dr. Brüningom in Flandinom.

Pariz, 18. julija. d. Nemško-francoski razgovori so se vršili danes popoldne v francoskem notranjem ministrstvu. Razgovori so trajali od 17. do 19.25. V teku razgovorov je dr. Brüning podrobno opisal finančni in gospodarski položaj v Nemčiji in vprašanja, ki so s tem v zvezi. Finančni minister Flandin je nato razložil predloge francoske vlade glede sredstev, ki bi se mogla uporabiti, da se sedanja kriza če ne že popolnoma reši, vendar pa vsaj kolikor mogoče olajša. Potem je sledila široko zasnovana izmenjava misli med nemškimi in francoskimi ministri, ki je

imela povsem prisrčen značaj in se je bala ne samo z ukrepi za odpravo finančne krize, temveč se je raztezala na ves problem nemško-francoskih odnosov. Obe strani je vodila želja, da se pride do trajnega sodelovanja. Izmenjava misli se bo v ponedeljek dopoldne nadaljevala.

Izjava dr. Brüninga v Parizu

Pariz, 18. julija. d. Državni kancelar dr. Brüning je dal novinarjem po svojem prihodu v Pariz to-le izjavo: Načrt našega potovanja v Pariz, ki je nastal že pred nekaj tedni, je danes še pridobil na pomenu. Danes ne gre samo za to, da bi se razgovorili o tem, kako naj se razčisti splošni položaj, temveč gre veliko bolj za posebne gospodarske in finančne probleme, ki se ne tičejo samo Nemčije, temveč vse Evrope. Morebiti pa ima novi položaj tudi še svoje posebne koristi, kajti v sedanjem položaju, ki nas sili, da se jasno zavedamo ozkih stikov med interesi vseh narodov, smo vsi prisiljeni, da se skupaj prizadevamo v lojalnem in zaupljivem sodelovanju najti sredstva za obvladovanje krize, ki nas je vse zadela. Tako hočemo narodom pokazati, da je mogoče tudi v najtežjem položaju najti izhod, če na vseh straneh pokažejo dobro voljo. Zato si čestitam, da je državnemu zunanjemu ministru in meni dana priložnost, da se s francosko vlado pogovoriva o vprašanjih, ki zadevajo obe naši državi, posebno pa tista vprašanja, ki so v zadnjem času povzročila toliko nemira. Imam trdno upanje, da se nam bo posrečilo ta vprašanja rešiti in francoski narod prepričati o naši odkritosrčnosti in lojalni volji, da sodelujemo pri organizaciji miru. Mi hočemo priti do zaupljivega sodelovanja s Francijo, ker dobro vemo, da blaginja Evrope in prosperiteta sveta brez takega sodelovanja ni zagotovljen. Upamo, da se bodo dali ti problemi zadovoljivo rešiti, če narodi v medsebojnem spoštovanju in zaupanju združijo svoje najboljše moči za ureditev problemov, ki se jih tičejo.

Izjava dr. Brüninga nemškim časnikarjem

Berlin, 18. julija. AA. Pred odhodom v Pariz je dal nemški državni kancelar Brüning dopisniku Wolffa izjavo, v kateri je med drugim naglasil, da je smoter tega potovanja začetek medsebojne izmenjave stališč med Francijo in Nemčijo, kar mora privedi do skupnega sodelovanja na temelju medsebojnega zaupanja. Brüning upa, da bodo ti razgovori v toliko plodni, ker se v Parizu mudita tudi zastopnika Amerike Stimson in Velike Britanije Henderson. Brüning in Curtius bi potem razgovore, ki bi se začeli v Parizu, v ponedeljek nadaljevali v Londonu.

Brüning upa, da bo ta konverzacija razbistrila položaj in utrla pot solidarnosti med narodi.

Nove zasilne odredbe v Nemčiji

Ostre določbe proti izvozu kapitala — Obnovitev kratkoročnih kreditov

Berlin, 18. julija. AA. Nekaj ur pred odhodom državnega kancelarja in zunanjega ministra v Pariz je bila snoči seja ministrskega sveta. Vlada je sprejela nove zasilne odredbe. Objavili jih bodo danes. Denarni promet bo olajšan. Posebno ostre pa bodo določbe proti izvozu kapitala. Kršitev te odredbe bo kaznovana z ječo. Vlada je nadalje sklenila uvesti davek na potovanje v inozemstvo. Znašal bo 100 mark na osebo.

Berlin, 18. julija. AA. Položaj na tukajšnjem denarnem trgu je popolnoma zadovoljiv. V minulem tednu so vse banke poslovale normalno in popolnoma zadostile svojim obveznostim. Na borzah ni bilo v tujih veljavah veliko izpremembe.

Berlin, 18. julija. AA. Vse nemške banke, javne, privatne in hranilnice so danes sklenile, da bodo solidarno garantirale za svoje obveznosti, da premagajo sedanje težkoče. Do tega sporazuma je prišlo po pogajanjih med državno banko in drugimi

Henderson v Parizu

London, 18. julija. AA. Zunanje ministrstvo javlja, da se udeleži angleški zunanji minister Henderson posvetovanj, ki bodo na francoskem ministrskem predsedništvu v Parizu v nedeljo zjutraj. Prav tako je sprejel povabilo ministrskega predsednika Laval na kosilo. Popoldne se odpelje z vlakom v London, kjer bo poročal zvečer ministrskemu predsedniku Macdonaldu o pariških razgovorih. V ponedeljek zjutraj se sestane ministrski svet, da bo razpravljal o dnevnem redu konference ministrov, ki se sestane ob 6. popoldne.

Pariz, 18. julija. AA. Davi je posetil Henderson ministrskega predsednika Laval ter mu poročal o svojih sklepih. Pozneje je bil tudi pri ameriškem državnem tajniku Stimsonu. Nocoj prispeta v Pariz nemški kancelar Brüning in nemški zunanji minister Curtius. Posetila bosta francoske ministre. Po teh preliminarjih razgovorih bosta ministra imela informativna posvetovanja, katerih se bodo udeležili razen angleških in ameriških zastopnikov tudi italijanski in belgijski ministri. Te stike smatrajo za pripravo na londonsko konferenco, ki se sestane v ponedeljek zvečer po vsej priliki na stanovanju ministrskega predsednika Macdonalda v Downing streetu 10.

Ameriškemu državnemu tajniku Stimsonu se je pridružil ameriški državni tajnik Mellon, ki je bil zadnje dni v južni Franciji. Menijo, da pred plenarno konferenco v Londonu ne bo nikakih odločitev.

Tudi general Dawes se udeleži konference

Washington, 18. julija. AA. Predsednik Hoover je pozval generala Dawesa, naj se takoj vrne v London, da bo na razpolago Stimsonu in Mellonu, ki se udeležita londonske konference za pomoč Nemčiji.

Kaj pravijo »Times«?

London, 18. julija. AA. Dasi tukajšnji politični krogi pozdravljajo vsak znak, da je Francija pripravljena sodelovati pri pomožni akciji za Nemčijo, vendar angleško časopisje nekoliko dvomi o uspehu posojila 500 milijonov dolarjev, ki naj bi ga dobila nemška država.

»Times« pravijo: Tudi če se ne vzamejo v poštev politični pogoji, ki so bili predlagani za posojilo in ki brezdvomno v sedanjih obliki ne bi prenesli kritike, so še druga važna gospodarska dejstva, ki jih treba navesti. Sedanja kriza v Nemčiji je posledica nezaupanja nemških upnikov v nemško državo, da bi mogla zadostiti obveznostim Youngovega načrta. Da je plačala reparacije, si je morala izposoditi v inozemstvu in si je že izposodila več kot preveč.

Zato je zelo dvomljivo, da bi mogla razen sedanjega dolga prenesti še breme 100 milijonov funtov šterlingov.

Angleško zlato za Francijo

Pariz, 18. julija. AA. V Le Bourget sta prispeli dve letali iz Londona. Na letalih je bilo 4 ton angleškega zlata. Položaj angleškega denarja je tak, da so morali zopet poslati zlato iz Londona v Pariz.

Ogromen požar na Slovaškem

Praga, 18. julija. AA. Navzlic vsem naporom gasilcev ni bilo moči omejiti požar, ki je nastal včeraj v Vazecu pri Popradu na Slovaškem. Ogenj je upepelil 540 hiš; 2000 ljudi je brez strehe. Šk do cenijo na 10 milijonov Kč. Med požarom so bili domala vsi vaščani na polju pri delu.

Nemčija na pravi poti

V zadnjih par dnevih, odkar smo bili objavili na tem mestu članek pod naslovom »Nemčija na razpolju«, v katerem smo orisali blaznost dosedanje nemške politike, se je naglo nakopičilo polno dogodkov odločilne narave, ki so docela spremenili položaj.

Medtem ko se je bila zarila Nemčija z nekako trmo obupanca v svojo usodo, odklanjajoč vsak razgovor o pogojih za širokopotezno finančno pomoč, ki ji je neobhodno potrebna, so se vršila zadnje dni v Parizu važna pogajanja med člani francoske vlade ter ameriškim in angleškim zunanjim ministrom. Predmet posvetovanj je bilo ravno vprašanje Nemčije. Državniki omenjenih velikih narodov so šli na dnevni red preko nemških uradnih in neuradnih stališč ter iskali platformo za skupen nastop v skladu s podanimi položajem.

Pri tem jih je vodila zavest, da mora biti to, kar naj se stori za rešitev Nemčije, take narave, da bo odgovarjala akciji, ki bi sledila, interesom ne samo Nemčije, temveč tudi vse Evrope in vsega civiliziranega sveta sploh. V tem duhu je bil dosežen sporazum glede velikega mednarodnega posojila Nemčiji kakor tudi glede finančnih in političnih pogojev, ki bi jih morala nemška vlada izpolniti.

Sporazum je bil sporočen Berlinu in nemške državne vlade je povabila francoska vlada v Pariz na pogajanja na omenjeni podlagi. Ko to pišemo se nahajata nemški državni kancelar Brüning in nemški zunanji minister Curtius že v Parizu za eno in isto zeleno mizo v razgovoru s francoskimi ter ameriškim in angleškimi državniki. V tem hipu rezultat pogajanj še ni znan, a zadnje vesti o tem dogodku bo našel čitatelj med našimi brzojavnimi in telefonskimi vestmi. Toda tudi brez ozira na izid mora vsa mednarodna javnost pozdraviti ta izredni dogodek z največjo radostjo in s čustvom najprijetnejšega olajšanja. Že dejstvo samo, da je prišlo med Francijo in Nemčijo na ta način od direktnih stikov, in to kljub skrajni napetosti zadnjih dni, priča o izrednem zgodovinskem pomenu francosko-nemških sestankov v Parizu.

S tem, da je Nemčija vabilo sprejela, se je prvič po vojni podala na edino pravo pot, ki je pot, katera vodi k zblizanju s Francijo in s tem k pogojem za uspešno in plodno politično in ekonomsko sodelovanje med narodi. Vsa zgodovina povojnih let je neizpodbitno dokazala, da je gospodarsko sodelovanje brez sporednega sodelovanja na političnem polju le prazna fraza brez vsake vsebine. To pa se pravi, da je izključeno tudi vsako gospodarsko zdravljenje Evrope in sveta, če ne gre z njim vstrie in z istim korakom tudi politično zdravljenje zrahljanih in nevzdržnih povojnih prilik v Evropi.

Na podlagi tega, kar je dosedaj znano o programu in duhu pariških sestankov, se more z zadoščenjem ugotoviti, da je bilo vprašanje francosko-nemških odnosov postavljeno sedaj prvič po vojni z obeh vidikov hkrati in s tem na edino pravilni način. Francija, ki je zopet dala pobudo, in Nemčija, ki jo je takoj sprejela, pa sta s tem takorekoč napravili najtežji korak k svojem medsebojnemu zblizanju, kajti rešitev vprašanj je naravnost v odločilni meri odvisna ravno od načina, kakor so postavljena pri usodni zeleni mizi. In sedanjí način je, da ponovimo, brez dvoma pravičen.

Nemški kancelar dr. Brüning in zunanji minister dr. Curtius sta bila povabljeni v Pariz, da se dogovorita ne samo o posojilu, temveč tudi o »političnem premirju« med obema državama tako glede mirovnih pogodb kakor glede oboroževanja. Tozadevni pakt bi veljal, ako so dosedanje vesti točne, za dobo desetih let, nakar bi kot vse druge pogodbe — bil seveda lahko podaljšan.

Neprecenljiva važnost takega izhoda iz povojne zagate je na dlani. Ako pride do takega pakta, bo z njim trdno zagotovljena popolna stalnost evropskih prilik za dobo prihodnjih desetih let. Prav taka politična stalnost pa je naravnost najneobhodnejši pogoj za uspešno gospodarsko in tudi splošno obnovo Evrope. Nikako sodelovanje ni mogoče, vsaka solidarnost in vzajemnost med narodi je popolnoma izključena razen na podlagi določene in zaimene stalnosti, na kateri naj slonijo računi in načrti za bodočnost. Brez solidarnih naporov vseh narodov pa je izključen tudi vsak pravi propeh evropske in svetovne celote.

Povojna politika Nemčije je bila oni negativni činitelj v evropski politiki, ki je to stalnost sistematično rušil in izpodkopaval. Šele sedanjí polom je menda odprl nemškim državnikom oči ter jih prepričal, da se s tem žagali v prvi vrsti ono vejo, na kateri je Nemčija sama sedela. Izjava, ki jo je podal kancelar Brüning pred svojim odhodom v Pariz, bi pričala, da je to rešilno spoznanje popolnoma prevladalo.

Pariški francosko-nemški sestane se je začel tako ob dobrih znamenjih in vsa Evropa ga spremlja z optimističnim prepričanjem, da bodo rezultati na široko odprli izhod iz zagate, v katero je zabredlo povojno politično in gospodarsko življenje evropskih narodov.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo

Dunaj, 18. julija. d. Uradno javljajo: Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo so se danes dokončala in je bil osnutel pogodbe s prilogami vred parafiran. Z diplomatsko izmenjavo not sta se avstrijska in jugoslovanska vlada domenili, da se bo trgovinski promet med Avstrijo in Jugoslavijo od 19. t. m. dalje začasnó urejal na podlagi novega pogodbenega osnutka. Vsebina novega dogovora

bo z naredbo, ki se izda po določenih trgovinsko-političnega pooblastilnega zakona, objavljena v zveznem zakoniku.

Z enako naredbo bo uveljavljena pred kratkim z Madjarsko sklenjena in podpisana trgovinska pogodba. Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško so v bistvu končana, treba je le še nekaj redakcijskih spopolnil. Začasno podaljšanje sedanjega stanja se konča 27. t. m.

Bombni atentat na Vatikan

V Vatikanu so pojačene vse straže — V cerkev Sv. Petra ne sme nihče

Rim, 18. julija. n. Za atentat na cerkev sv. Petra, ki so ga k sreči preprečili, se zelo zanima vsa javnost. Papež je osebno dal vsa navodila vatikanskemu državemu tajniku o varnostnih merah. V Vatikan sta prišla, kakor to določa lateranska pogodba glede policijske pomoči Italije Vatikanu, šef rimske policije in prefekt rimske pokrajine. Sestala sta se s poveljnikom vatikanskih orožnikov. V Vatikanu so od včeraj ojačene vse straže. V vatikansko mesto puščajo le funkcionarje in nameščenice. Detektivni čuvajo vstop v vse vhode vseh vatikanskih zgradb. V baziško sv. Petra ne sme nihče.

Fašistični listi skušajo zavrniti sumnjo, da so fašisti izvršili teroristični atentat, s fašistovski stranke. »Tevere« odločno naglašajo, da je atentat delo antifašističnih elementov, ki so hoteli kompromitirati fašistovski režim. List opozarja, da je pred kratkim v Rimu na neki postaji eksplodirala bomba v nekem tovornem vagonu, ki je prišel iz Francije. Gotovo, pravi »Tevere«, so tudi bomba v Vatikanu položili isti elementi. Fašisti, hrabro zatrjuje list, niso nikoli operirali s terorističnimi sredstvi. Zato je zamen vsak poskus, da bi nasprotniki fašizma nanje zvrnili krivdo.

Važen političen govor Baldwinov

Za splošne zasilne carine — Vprašanje razorožitve

London, 18. julija. AA. Snoči je imel konservativni voditelj Baldwin v Hullu važen političen govor, kjer je dejal, da bi konservativna stranka, čim pride do oblasti, takoj uvedla splošne zasilne carine. Ustanovila bi nepolitično carinsko komisijo, katere sklepe bi moral na vsak način odobriti angleški parlament. Člani komisije bi uživali položaj kraljevih sodnikov in bi bili politično popolnoma neodvisni. Plačani bi bili tako, da bi bili tudi gospodarsko neodvisni. Govoreč o finančnih težkočah Evrope in posebno o nemški gospodarski krizi, je Baldwin dejal, da ti dogodki dokazujejo, kako tesno so zvezani civilizirani narodi sveta. Nadaljeval je, da je blagostanje sveta odvisno od sodelovanja vseh držav. Ti dogodki nas uče, da je

nezadovolženost in ravnovesje državnega proračuna bistvene važnosti za tako industrijsko državo, kot je Anglija.

Končno je govoril o razorožitvenem vprašanju. Dejal je, da je Anglija storila za razorožitev več kot vse druge države. Omejila je vse svoje bojne sile. V bojnem letalstvu je angleška država na 5. mestu in je znižala stanje armade do skrajnosti. Vrh tega se je pogodbeno še obvezala omejiti bojno mornarico. Več Anglija ni mogla storiti. Jasno pa je, da bodo morale slediti angleškemu vzgledu tudi druge države, če svet ne bo hotel, da ne nastane v Evropi položaj, ki je bil pred mnogimi leti in ki bi pomenil velikansko nevarnost za Evropo in za ves svet.

Pred mezdnimi pogajanjimi trboveljskih rudarjev

Pogajanja se bodo pričela v torek 21. t. m.

Trbovlje, 18. julija.

Danes je prejela II. skupina Rudarske zadruge od Trboveljske premogokopne družbe poziv, da se udeležijo pogajanj za sklenitev nove kolektivne pogodbe, ki se bodo vršila v torek 21. julija t. l. ob pol 11. uri pri Trboveljski premogokopni družbi v Ljubljani. Pri teh pogajanjih najbrže še ne bo dokončnega sporazuma, ker pri zadnjih razgovorih, ki so se vršili pred približno 14 dnevi med Trboveljsko premogokopno družbo in zastopniki delavskih strekovnih organizacij, ni bilo stavljenih niti z

ene niti z druge strani nikakih konkretnih predlogov. Zastopniki delavstva izjavljajo, da brez pristanka svojega članstva odnosno rudarskega delavstva sploh, ne morejo ničesar skleniti, niti na kake spremembe sedanjega meznega stanja pristati, zlasti danes v tej težki krizi. Zato bodo sklicali v kratkem shode in zborovanja, na katerih bodo o stavljenih predlogih delodajalcev razpravljali ter skušali dobiti potrebna polnomočja in pooblastila za nadaljnja pogajanja in sklep nove kolektivne pogodbe.

Prijaznost jugoslovanskih hotelirjev napram Nemcem

Split, 18. julija. k. Na brzojavko, ki sta jo poslali Jadranska hotelirska zveza in Zveza za pospeševanje turizma v Primorju prometnemu ministru, je slednje odredilo uradom Putnika, naj izdajo turistom iz Nemčije, ki se mučijo v naših krajih in posedujejo le nemške marke, vzame listke na račun prometnega ministristva. Nemški turisti, ki jih je nemška finančna kriza zalotila v naših krajih, so bili v velikih zadregah, ker jim denarni zavodi niso hoteli menjati mark v našo valuto. Sprito tega so bili tem bolj prijetno presenečeni, ko so našli pri naših hotelirjih na popolno razumevanje. Hotelirji so jim kreditirali prehrano in oskrbo in jih založili z denarnimi sredstvi tudi za druge potrebe. Ta pažnja je napravila na vse nemške turiste presenetljivo ugoden vtis.

Pogreb švedskega nadškofa Söderbloma

Stockholm, 18. julija. AA. Pokojni nadškof Söderblom, znani borilec za mir, je bil svečano pokopan v Upsali, starem univerzitetnem in škofjskem mestu, kjer je deloval 31 let, od leta 1914. kot škof. Pogrebu in cerkvenim svečanostim so prisostvovali člani kraljevske rodbine, člani vlade, diplomatski zbor, škofje z duhovščino, univerzitetni dostojanstveniki, člani akademije znanosti in mnoge druge osebnosti. Krsto so nesli študentje upsalske univerze.

Revolverski atentat v Parmi.

Pariz, 18. julija. AA. »Quotidiens« poroča iz Parme, da je tam neki oficir interveniral pri spopadu med nekim vojakom italijanske vojske in nekim miličnikom ter pri tem z revolverjem miličnika ubil. Nato je prišel poveljnik miličnikov s 400 miličniki pred vojašnico in zahteval, da se mu izročita dotični vojak in oficir. Poveljnik je to zahtevo odklonil. Zato je prišlo med obema strankama do boja, pri čemer so pokale tudi mitraljeze. Dogodek je zbudil v Italiji veliko vznemirjenje.

VREMENSKA NAPOVED

Nunaj, 18. julija. d. Spremenljiva oblačnost, od časa do časa nagnjenje k dežju, temperatura se ne spremeni bistveno.

Šah

Šahovska olimpijada v Pragi

V Pragi se že teden dni bje boj za prvenstvo držav v šahu. Šahovske olimpijade so vedno najinteresantnejše prireditve te vrste. Nas pa letošnja olimpijada še posebno zanima, kajti Jugoslavija je zastopana z najboljšo postavo. Udeležencev je 19. Igra se vsak dan, če mogoče dopoldne in popoldne po eno rundo. V vsakem kolu je en udeleženec prost. Dosedaj je odigrano polovico olimpijskih bojev.

Za orientacijo, v koliko so posamezne države močne, bomo navedli vrstni red zmagovalcev na lanskoli olimpijadi v Hamburgu. Prva je bila Poljska, ki si je osvojila dragoceni prehodni pokal. Druga je bila Madjarska, bivši dvakratni prvak. Tretje in četrto mesto sta zasedli Nemčija in Avstrija. Nato so sledili po vrsti: Čehi, Amerikanci, Nizozemci, Angleži, Švedi in Letonci. Sedaj šele si oglejmo stanje na letošnji olimpijadi po 9. kolu: Vodi Letonska s 23 točkami in 1 prekinjeno. Sled: Poljska in Amerika 22 (1), Nemčija 22, Anglija 21 (1), Avstrija 21, Jugoslavija 19 (2), Čehi 19 (1), Madjarska 18 (1), Nizozemci 17½, Švedi 16 (1), Švica in Francija 15½ (1), Rumunija 15, Danska 13 (1), Italija 11½ (2), Litva 11 (1), Španija 9½ (1), Norveška 6½ (2).

Šahisti se z začudenjem sprašujejo, odkod se je vzela Letonska s svojim sijajnim teorejem. Najprej je treba omeniti, da imajo v moštvi dva dobra, toda manj znana amaterja, to sta Mattison in Apšenek. Dalje je treba upoštevati, da je do sedaj imela šele dva težja nasprotnika, Ameriko in Anglijo, katerima je tudi podlegla in poleg tega do sedaj še ni imela proste runde. Z ozirom na ta dejstva ji v končnem stanju ne moremo prisoditi boljšega mesta od šestega, kar se bo tudi brez dvoma zgodilo.

Sledita ji Poljska in Amerika. Tudi te dve državi nista bili še prosti. Poljska je sicer doživela poraz z Anglijo, toda ima dve krasni zmagi z 4 : 0 (Norveška in Italija). Važna je njena zmaga z Nemčijo 3 : 1. Amerika stoji zelo lepo. Izgubila je dosedaj edino proti Jugoslaviji, nasprotno pa so njene zmage proti Čehi, Madjarski in Avstriji zelo važne. Skoro bi dejali, da je Amerika najbolj resen konkurent za prvo mesto. Sledi ji Nemčija, ki razen Poljske in Češkoslovaške ni imela tretjih partij. S Poljsko je izgubila 3 : 1, s Češkoslovaško je dobila. Anglija je sijajno začela s 6 zaporednimi zmagami. Največ sta k takemu uspehu pripomogla Sultan-kan in Sir Thomas. Če ne bo Sultan-kan, o katerem je znano, da po sijajnih startih kmalu opeša, predčasno odpovedal, je treba za Anglijo rezervirati eno prvih 4 mest. Nato pride Avstrija, katero so poleg Poljske in Jugoslavije proglasili že takoj v začetku za favorita. Njen položaj je boljši, kakor je izražen s številkami. Imela je že prosto kolo in oba poraza, ki jih je utrpela (od Jugoslavije in Amerike) sta bila prav tesna. Še ugodnejše od Avstrije, dasi številčno za njo stoji Jugoslavija. Torej smo na 7. mestu. Marsikdo bi več pričakoval od tako močnega moštva, kot je naše. Toda v bistvu smo lahko prav zadovoljni. Dosedaj smo dobili proti Madjarski, Franciji, Avstriji, Litvi in Ameriki. Sigurna je že tudi zmaga z Norveško. Moramo priznati, da med zelo važne zmage. Izgubili smo s Češkoslovaško in remisirali s Švedsko. Bili smo tudi že prosti, zato lahko z eno samo lepo zmago preskočimo dva do tri konkurente na lestvici. Izgledi na prvo mesto so še vedno mogoči, zlasti z ozirom na slabše nasprotnike, ki jih imamo še pred seboj in seveda, če bo tudi dr. Vidmar storil svojo dolžnost, česar dosedaj ne moremo trditi. Za nami so še Češkoslovaška in Madjarska, kojih pozicija se najbrže ne bo dosti spremenila. Vsi, ki sledijo za navedenimi, ne bodo delali zmešnjav v razvrstitve zmagovalcev.

Šahovska olimpijada pa ne zanima šahistov samo kot boj držav med seboj, ampak tudi kot boj poedincev. Najprej si oglejmo naše zastopnike. Proti pričakovanju je odpovedal dr. Vidmar. Res je, da igra na prvi deski, kjer sreča same težke protivnike, toda kot velemojster bi pač vsaj negativnega rezultata ne smel imeti. Zelo uspešno se bori Pirc.

dr. Vidmar igral 6krat, dobil 0, izgubil 3, remis 3
dr. Astaloš igral 7krat, dobil 3, izgubil 1, remis 3
Kostić igral 7krat, dobil 3, izgubil 1, remis 3
Pirc igral 7krat, dobil 4, izgubil 0, remis 3
König igral 3krat, dobil 3, izgubil 0, remis 0

Poleg Olimpijade se vrši cela vrsta turnirjev. Na turnirju za damsko prvenstvo sveta vodi dosedanja prvakinja miss Meuehik.

Na internacionalnem amaterskem turnirju, kjer je zastopana Jugoslavija z Zagrebčanom Filipčicom, zbujajo splošno pozornost slepi igrači Cross iz Anglije. — Ima posebej skonstruirano šahovnico. Od sedaj je na drugem mestu. Filipčič je doživel že 3 poraze, eno partijo je remisiral.

Boljšje se drži M. Vidmar jun., ki je po četrtem kolu na nekem stranskem turnirju vodil s 3½ točkami.

* Praga, 18. julija. d. 10. kolo šahovske olimpijade je prineslo zmago jugoslovanskega velemojstra dr. Vidmarja nad indijskim prvim igralcem Sultan Khanom. Spielmann je zmagal nad Holandcem Weninkom, dr. Tartakower se je moral v borbi proti Dantu Andersenu zadovoljiti z remijem. Za sedaj so rezultati 10. kola naslednji: Švica - Češkoslovaška 2:1 (1), Avstrija - Holandija 2 in pol : 1 in pol, Švedska - Italija 3 : 0 (1), Jugoslavija - Anglija 2 in pol : 1 in pol, Madjarska - Španija 2 : 1 (1), Litvan - Norveška 2 : 0 (2), Poljska - Danska pol : pol (3), Rumunija - Letonska 1 : 0 (3). Po 10. kolu vodila Nemčija in Avstrija, Nemčija s 24 in pol, Avstrija s 23 in pol.

* Praga, 18. julija. d. Rezultati 11. kola šahovske olimpijade:

Avstrija - Češkoslovaška 2½:1½,
Švedska - Holandija 3:1,
Amerika - Norveška 3:0 (1),
Litvan - Anglija 2:1 (1),
Jugoslavija - Italija 2½:½ (1),
Letonska - Poljska ½:½ (3),
Madjarska - Rumunija 0:0 (4),
Nemčija - Španija 1:0 (3),
Francija - Švica 1:1 (2).

Zvišanje obrestne mere Narodne banke

Beograd, 18. julija. AA. Narodna banka je z veljavnostjo od ponedeljka 20. t. m. povišala svojo obrestno mero, in sicer za eskont s 6 in pol na 7 in pol odstotka, za lombard pa z 8 na 9 odstotkov.

Plovba po Savi od Broda do Siska ustavljena

Beograd, 18. julija. AA. Direkcija rečne plovbe je zaradi nizkega vodostaja v gornjem toku Save počenši z 19. t. m. ustavila plovbo od Broda do Siska in obratno.

Danski časnikar v Jugoslaviji

Zagreb, 18. julija k. Danski publicist A. Torp, ki zastopa okoli 20 večjih in manjših listov, je prišel v Zagreb. Zanima se za narodno manjšinsko vprašanje. Iz Zagreba odpotuje v Beograd, nato pa v Split in T. Provnik.

Novo društvo emigrantov iz Julijske Krajine

Beograd, 18. julija. l. V hotelu »Evropic« se bo vršil nocoj ustanovni občni zbor novega emigrantskega društva Jugoslovancov iz Julijske Krajine.

Prepovedan list

Beograd, 18. julija. AA. S sklepom notranjega ministra I. št. 22604 je prepovedano uvažanje in širjenje lista »Sokol«, glasnika hrvatskega Sokola v Saint-Louisu v Ameriki.

Podpora za kmete, prizadete po toči

Beograd, 18. julija. AA. Ministrski svet je na svoji seji sklenil podeliti vsem kmetom, ki jih je prizadela toča, podporo 1 milijon Din. Ta podpora se bo razdelila na podlagi seznamov, ki jih predložijo kr. banske uprave, in sicer samo onim osebam, ki so najsiromašnejše in to podporo neobhodno potrebujejo. Seznane za to podporo bodo v posameznih arejih napravile komisije, sestojе iz sreskega načelnika, sreskega kmetijskega referenta in referenta ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje.